

FRÅN HAV TILL FJÄLL PÅ NORSK KANAL

På Telemarkskanalen kan du ta dig från hav till fjäll på egen köl. Den lugna resan bjuder på fantastiska naturupplevelser. Text: Owe Lindström Foto: Tom Riis

TELEMARKSKANALEN, FÄRDIGSTÄLLD

1892, är en av Norges två seglingsbara kanaler. Den sträcker sig från hav - Porsgrunn/Skien till fjäll - Dalen. Den gör även en avstickare till Notodden. Sträckan Skien till Dalen är 105 km med åtta slusstationer och 18 slusskammare.

Den första slussen, i Skien, är en av två elmanövrerade slusstationer. De övriga sköts helt manuellt. Därefter kommer vi upp i ett sjösystem där internationell utprickning inte existerar. Där blir det rött om babord och vitt om styrbord. Lite ovan i början men de vita prickarna syns riktigt bra.

Vår första natthamn blir vid Löveids slussars väntbrygga i en liten lagun vid första slussen. Vänlig slusspersonal låter dörrarna till wc och dusch vara öppna under natten så att vi gratis kunde använda dessa. Normalt är de bara öppna på dagtid. När vi senare kom tillbaka fick vi låna nycklarna. Bra service! På andra sidan lagunen ligger traktens pub, Pakkhuset.

Vi kommer nu upp i den första sjön, Nor-

sjö. Där passerar vi Mikaelshålan som ligger om styrbord. Hålan, som är 5-6 meter hög och går 16 meter in i berget, är från början en djupvittring som sedan har utvidgats av människor. På medeltiden användes den som kyrka och den blev tillägnad ärkeängeln Mikael. Nedanför grottan finns en brygga man kan lägga till vid.

NÄSTA SLUSTATION, ULEFOSS, har en fin gästhamn som ligger om babord innan man går under bron. Hamnen är lite vindkänslig för vind från sydväst men det är bra och rejäla bryggor. Här finns toatömning samt diesel och bensin vid bryggan. Passa på och fyll tanken för det finns inte många möjligheter att få drivmedel från pumpar vid bryggan! Nästa bryggpump ligger i Dalen.

I kanalen är det ofta strömt och efter Ulefoss kommer ett parti med den kanske starkaste strömmen. Upp till fyra knops motström hade vi där. Överhuvudtaget är det mycket strömt, 1-3 knop.

Vrangfoss, som är den största slussen med

sina fem slusskammare, har fått sitt namn efter att det tidigare var svårt att få igenom allt timmer innan slussen kom till. Beroende på turbåtarna i kanalen kan det bli långa väntetider här. Ska man passera "snabbt" bör man vara här innan kl. 10.00 eller efter 15.30. Ett annat tips i dessa slussar är att man ber om att få låna en stor, rund, fender att lägga mellan båten och slusskanten. Ligger man i första ledet, som vi alltid gjorde, kan det bli rejält tryck mot slusskanten.

Dagsetappen avslutas i Lunde gästhamn, den kanske finaste i hela sjösystemet. Den ligger ovanför slussen helt skyddad i två mindre laguner. Som i alla gästhamnarna ligger man långsides.

DALEN, VID SJÖN Bandak, som är vår vändpunkt, har också en fin gästhamn men den kan bli lite skvalpig med vind från NV. Men man ligger tryggt vid den innersta långa träbryggan som sitter ihop med en stenpir. Utanför gästhamnen ligger drivmedelspumpen för diesel och bensin.

Fakta om Telemarkskanalen

Kanalen färdigställdes 1892

Längd Skien – Dalen: 56 Nm

Antal slusstationer/slusskammare: 8/18

Största längd/bredd/djup: 30,5/6,4/2,4 m

Fartbegränsning i hamnar och kanaler: 5 knop

Priser Skien – Dalen t o r, under 8 m/8 – 12 m/

över 12 m: 2 700 kr/3 300 kr/3 900 kr

Hemsida: www.telemarkskanalen.no

Dalen är kanske mest känt för det gamla anrika Dalen Hotell och dess mat. Men huvudligen så dyrt det är. Men vi hade tur, restaurangen var fullbelagd så någon mat blev det inte.

En annan kulturhistorisk sevärdhet i Dalen är gården Rui. Gården ligger cirka 1 km med brant vandring från centrum, men utsikten utöver sjön är väl värd den vandringen.

Siktdjupet i de norra och västra delarna av kanalen är mycket bra. 3–4 m ser man utan problem. Men om man är van vid grumligare vatten så reagerar man till att börja med när man ser stora stenar passera förbi på det djupa. Eftersom det är fjällvatten är det riktigt kallt. Vårt bad i tiogradigt vatten går till historien som ett av de snabbaste.

När vi vänder tillbaka hamnar vi även denna gång i Lunde gästhamn. Där ligger en fin träbåt som tilldrar sig vårt intresse. Den är byggd på O Olsson Båtbyggeri i Saxemara (Ronneby) 1958 och har bland annat gått som postbåt i Karlskrona skärgård. Hela båten är byggd i ek och är kopparförhydrad, eller

ishud som de säger i Norge. Mycket av inredet är original men överbyggnaden är helt nygjord av nuvarande ägaren Øystein Larsen från Porsgrunn.

NÄR VI KOMMER tillbaks till Ulefoss vänder vi norrut mot Notodden. Här möts vi av trånga passager där man får läsa sjökortet ordentligt och inte gena i kurvorna. Då kan det fort bli bottenkänning. Men farleden är väl utmärkt.

I kanalen har man ofta sällskap med samma båtar och när vi kommer tillbaka till Löveids slussar träffar vi återigen på de norska familjerna Markussen och Johansen som vi tidigare träffat i Dalen. De möter oss med svenska flaggor och med den svenska nationalsången ljudande ur högtalarna.

När det är dags för upptagning i Skien förstår vi att våra farhågor kommer att besannas. Isättningsrampen är alldeles för kort under vattnet och slutar med en kant där löst grus tar vid. Vi kan inte köra ut våra trailers tillräckligt långt ut i vattnet så när vi ska ta upp vår Flipper 620 får vi problem. Vinkeln

på båten i förhållande till trailern blir för stor så elvinschen orkade inte utan la av med ett gnällande. Som tur är så har vi med en manuell vinsch som kan sättas på dragkroken. Den satte vi nu på trailern i stället och på något vis fick vi upp båten.

Rekommendationen är att inte använda sig av rampen bredvid Böle Båtförening. Den är endast till för mindre båtar. Leta upp några av de andra ramperna i Porsgrunn eller Skien i stället. Ta fram kartorna (flygfoton) på gulesider.no så syns det tydlig var det finns ramper. Ex är den rampen som ligger på position 59°10'59.6"N 9°37'26.9"E mycket bättre.

DET SAMMANLAGDA BETYGET för kanalen blir högt. Snabb betjäning, trevlig personal och humana priser i gästhamnarna (i snitt 150 kr/natt) gör att Telemarkskanalen är väl värd ett besök. Vill ni inte åka med egen båt kan ni alltid åka med passagerarbåtarna Henrik Ibsen, Victoria eller Telemarken. ☺

Bilden är över Hogga sluss.